

49101208 : สาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์

คำสำคัญ : ความเชื่อ/ชาวจีน/รัตนโกสินทร์/ศาลเจ้า

ศูนย์รัตนันต์ เศษวิริยะกุล : คติความเชื่อของชาวจีนในสมัยรัตนโกสินทร์ : กรณีศึกษา
ประติมากรรมรูปเคารพ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : ศ.ดร.ผาสุข อินทรารุช. 139 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประติมากรรมรูปเคารพในศาลเจ้าแต่ละแห่ง
เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประติมากรรมรูปเคารพของศาลเจ้าในด้านต่างๆ เช่น การนับถือศาสนา ความ
หลากหลาย ความนิยม การให้ความสำคัญ รวมถึงศึกษาเปรียบเทียบในด้านความเหมือนและความ
แตกต่างของศาลเจ้าแต่ละแห่ง โดยทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 แห่ง ซึ่งเป็นศาสนสถานที่มี
ความเก่าแก่ ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนชาวจีนดั้งเดิมในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ในการศึกษาจะใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลทางด้านเอกสาร การสำรวจและศึกษาประวัติ
ของศาลเจ้า ลัทธิศาสนา ประติมากรรมรูปเคารพภายในศาลเจ้าด้วยการสัมภาษณ์ ถ่ายภาพ จด
บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การประมวลผลข้อมูลใช้วิธีการสรุปในรูปแบบของตารางเพื่อให้เห็นถึง
ความหลากหลาย ความแตกต่างและความเหมือนของประติมากรรมรูปเคารพในศาลเจ้าแต่ละแห่ง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ศาลเจ้าที่ทำการสำรวจ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ศาลเจ้าที่มีการนับถือศาสนาเดียว
และศาลเจ้าที่มีการนับถือมากกว่า 1 ศาสนา ได้แก่ ศาสนาพุทธ ศาสนาเต๋า ศาสนาขงจื้อ และความ
เชื่อท้องถิ่นของชาวจีนดั้งเดิม

2. ในการนับถือประติมากรรมรูปเคารพของชาวจีนแต่ละกลุ่มภาษาจะไม่มี
แบ่งแยกเฉพาะกลุ่มอย่างชัดเจน

3. การให้ความสำคัญกับประติมากรรมรูปเคารพ สรุปได้ 2 ประการ คือ จากการเป็น
รูปเคารพดั้งเดิมตั้งแต่สมัยแรกสร้างศาลเจ้า และจากการเป็นรูปเคารพที่ถือว่ามีศักดิ์สูงกว่าหรือ
ได้รับความนิยมในการนับถือมากกว่า

4. ประติมากรรมรูปเคารพในศาสนาพุทธ เช่น พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร
(เจ้าแม่กวนอิม) พระศรีอริยเมตตรัย (พระสังกัจจายน์), ในศาสนาเต๋า เช่น เจ้าพ่อเสือ เทพเจ้ากวนอู,
ในศาสนาขงจื้อ เช่น ขงจื้อ และในความเชื่อท้องถิ่น เช่น ปึงเถ่ากง เป็นต้น

ภาควิชาโบราณคดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ .....